

Redovisning av miljöledningsarbetet 2025

Enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Riksantikvarieämbetet

Del 1. Miljöledningssystemet

Basfakta

Antal årsarbetskrafter:

232 åa

Antal kvadratmeter:

31 995 m²

Miljöcertifiering, miljöpolicy och miljöutredning

1. Är myndigheten miljöcertifierad?

Nej

2. Hur lyder myndighetens miljöpolicy?

Riksantikvarieämbetet ska vara ett föredöme i miljöarbetet. Genom samverkan med omgivande samhälle ska vi också stimulera andra till handlingar som främjar en hållbar utveckling och att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Riksantikvarieämbetet ska förebygga negativ miljöpåverkan genom att:

- ta miljöhänsyn i alla beslut
- ställa tydliga miljökrav vid inköp av varor och tjänster
- minska användningen av energi
- begränsa klimatpåverkan och minimera utsläppen från transporter och tjänsteresor
- minska resursanvändningen och underlätta för en miljöriktig avfallshantering
- följa upp och utvärdera resultatet av miljöarbetet i syfte att höja effektivitet och kvalitet
- ha medarbetare med hög miljökompetens - ha medarbetare med hög miljökompetens

3. Vilket år uppdaterade myndigheten senast sin miljöutredning?

2020

Aktiviteter, mål, åtgärder och måluppfyllelse

Direkt miljöpåverkan

4a. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande direkt påverkan på miljön?

Riksantikvarieämbetets betydande direkta miljöaspekter är koldioxidutsläpp från tjänsteresor, inköp med ställda miljökrav, kemikaliehantering samt energianvändning i lokaler.

Ange inom vilka kategorier mål har upprättats för direkt miljöpåverkan:

- * Tjänsteresor
- * Energianvändning

5a. Vilka mål har myndigheten upprättat för aktiviteter med en direkt betydande påverkan på miljön?

1. Till 2025 ska Riksantikvarieämbetet minska de fossila utsläppen från tjänsteresor med totalt 50 procent jämfört med 2019 beräknat i kg CO2 per årsarbetskraft.

2. Till 2025 ska Riksantikvarieämbetet minska den totala energiförbrukningen i egna lokaler med 15 procent jämfört med 2019 beräknat i kilowattimmar per kvadratmeter

6a. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för direkt miljöpåverkan?

1. De åtgärder som vidtagits är uppföljning av tjänsteresor vid myndighetens tertialuppföljningar för att ha kontroll på att de inte ökar under året.

2. Riksantikvarieämbetet arbetar kontinuerligt med energibesparingsåtgärder tillsammans med hyresvärdarna. Arbetet genomförs systematiskt med återkommande möten med varje hyresvärd och fastighetsförvaltare. Myndigheten har även kontinuerligt bytt ut datorer, skärmar mm till mer lågenergikrävande samt bytt ljuskällor och armaturer som ersätts med LED-belysning där det är möjligt. I samtliga lokaler arbetas kontinuerligt med att optimera systemen för värme, ventilation och kyla.

7a. Redovisa hur väl målen för direkt miljöpåverkan har uppfyllts.**1. Mål för tjänsteresor**

Under 2025 har Riksantikvarieämbetet ökat sin direkta miljöpåverkan från tjänsteresor. Alla reseslag har ökat förutom långa flygresor över 50 mil som har minskat med 32 procent. Störst ökning står båtresor för som har ökat med 176 procent jämfört med året innan. Totalt har myndighetens tjänsteresor orsakat 105 245 kilo koldioxidutsläpp. Fördelat på 232 årsarbetskrafter blir det 454 kilo koldioxid vilket är en ökning med 1 procent jämfört med året innan.

Vid en jämförelse med 2019, året innan pandemin och då myndighetens tjänsteresor var på en hög nivå har det minskat med 46 procent jämfört i kilo koldioxidutsläpp per årsarbetskraft.

2. Mål för energiförbrukning

Riksantikvarieämbetetets energiförbrukning per kvadratmeter 2025 har ökat med 3 procent jämfört med året innan (2024). Vid en jämförelse med år 2019 har energiförbrukningen minskat med 12 procent.

Svensk Museitjänst energiförbrukning påverkas av sin uthyrning av lokaler till andra museer och deras önskemål om temperatur och ventilation.

Indirekt miljöpåverkan**4b. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande indirekt påverkan på miljön?**

Riksantikvarieämbetetets indirekta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av att myndighetens intressenter vidtar åtgärder som en följd av myndighetens beslut, regler, bidrag, rådgivning och information samt myndighetens övriga samverkan med andra aktörer.

Ange inom vilka kategorier mål har upprättats för indirekt miljöpåverkan:

Övrigt (beskriv i kommentarsfältet)

Målen för Riksantikvarieämbetets indirekta miljöpåverkan är målen för Agenda 2030, de nationella miljömålen samt egna myndighetsmål för klimatanpassningsarbetet. De övergripande målen för Riksantikvarieämbetets arbete med klimatanpassning är att kulturarvet tas till vara i samhällsutvecklingen när det gäller att begränsa risker, minimera sårbarheten och anpassa Sverige till ett förändrat klimat. Riksantikvarieämbetet tillför ett historiskt perspektiv på hållbar samhällsutveckling genom att synliggöra kulturarvet och dess betydelse.

5b. Vilka mål har myndigheten upprättat för aktiviteter med en indirekt betydande påverkan på miljön?

Under 2025 genomförde Riksantikvarieämbetet en rad insatser, inom ramen för myndighetens roll och uppdrag, för att bidra bland annat till målen i Agenda 2030, generationsmålet, miljökvalitetsmålen och klimatanpassning, se svar på fråga 6b.

6b. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för indirekt miljöpåverkan?

År 2025 genomförde Riksantikvarieämbetet en rad insatser som bidragit till målen för Agenda 2030. Exempelvis kan nämnas myndighetens arbete riktat mot barn genom myndighetens seminarier serie Kulturarv i skolan, som är en del av myndighetens kunskaps- och främjandearbete till God utbildning för alla (mål 4)

Myndighetens arbete med att integrera kulturarvsperspektiv i olika delar av samhällsbyggnadsprocessen, utveckla styrmedel och digital infrastruktur medverkar till uppfyllandet av hållbarhet inom ett flertal globala mål, men kan framförallt ställas i relation till Hållbara städer och samhällen (mål 11). Genom den samverkan som sker inom samhällsbyggnadsprocessen, inte minst med övriga myndigheter inom miljömålssamverkan, bidrar Riksantikvarieämbetets verksamhet även till Rent vatten och sanitet för alla (mål 6), Hållbar energi för alla (mål 7), Hav och marina resurser (mål 14) samt Ekosystem och biologisk mångfald (mål 15)

Riksantikvarieämbetet ingår i Miljömålsrådet som är en myndighetsgemensam plattform i syfte att intensifiera arbetet för att nå Sveriges miljömål, inklusive preciseringar för kulturmiljö.

Riksantikvarieämbetet ingår som en av 14 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. Rådet och expertnätverkets möten användes som forum för att lyfta frågor inom hållbar stads- och samhällsutveckling, såväl för större regeringsuppdrag där rådet pekats ut som samverkanspart som för avstämning i mindre projekt eller frågor.

Riksantikvarieämbetets arbete inom klimatanpassning syftar till att begränsa risker och minska sårbarheten i ett förändrat klimat. Det innebär att förbättra samordningen mellan myndigheter, utveckla klimatanpassningsperspektiv i de styrmedel vi förfogar över och tillhandahålla ett ökat kunskapsstöd från myndigheten.

Riksantikvarieämbetet genomför tillsammans med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Jordbruksverket samt Centrum för biologisk mångfald vid Sveriges lantbruksuniversitet en satsning som syftar till bättre bevarande av biologiskt kulturarv och kulturmiljövården i landskapet genom lokalt anpassad skötsel. En viktig del av arbetet handlar om kompetensutveckling och framtagande av gemensamma kunskapsunderlag. Under 2025 har ett webinarium och en fältkurs utförts.

Webbinariet handlade om skogsbetesmarker och hade 305 deltagare. Fältkursen lockade 34 deltagare och handlade om skötsel av inägomarker och hölls i Kalmar län. Deltagarna är främst handläggare från länsstyrelserna men även Skogsstyrelsen. Utvärderingar visar att 90 procent av deltagarna var mycket nöjda med webinarierna och att 70–80 procent bedömde att de skulle få användning av innehållet i sina arbeten.

Under 2025 har myndigheten genomfört och publicerat resultaten av en uppföljning av klimatförändringarnas effekter och dess påverkan på kulturmiljön samt regionalt och lokalt kulturmiljöarbete. Årets uppföljning är den första i en tänkt serie. Syftet är att inleda en långsiktig uppföljning och att regelbundet sprida grunddata, sammanställningar och analyser till relevanta målgrupper. Uppföljningen genomfördes i samarbete med länsstyrelsernas samverkansorgan för regional uppföljning av miljömålen.

Riksantikvarieämbetet har under året medverkat i Myndighetsnätverket för klimatanpassning. Syftet med nätverket är att tillsammans arbeta för att stärka samhällets förmåga att hantera effekterna av klimatförändringarna. Nätverket beviljar varje år medel till ett antal projekt som för det svenska klimatanpassningsarbetet framåt.

7b. Redovisa hur väl målen för indirekt miljöpåverkan har uppfyllts

Under 2025 genomförde Riksantikvarieämbetet en rad insatser, inom ramen för myndighetens roll och uppdrag, för att bidra bland annat till målen i Agenda 2030, generationsmålet, miljökvalitetsmålen och klimatanpassning, se svar på fråga 6b.

Åtgärder - kunskap och IT

8. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet?

Riksantikvarieämbetet har inte vidtagit några åtgärder för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet under 2025.

9. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska sin energianvändning?

Riksantikvarieämbetet har inte vidtagit några åtgärder under 2025.

10. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska antalet tjänsteresor?

Riksantikvarieämbetet använder flera mötesverktyg till digitala möten och har i sin resepolicy beslutat om digitala möten först.

Kommentar

11. Kommentar om del 1 i redovisningen

De underlag som redovisas för den indirekta miljöpåverkan är samma som redovisas i myndighetens årsredovisning för 2025.

Del 2. Uppföljning av miljöledningsarbetets effekter

Tjänsteresor och övriga transporter

Utsläpp från tjänsteresor och transport

	Mängd CO ₂ (kg)	Mängd CO ₂ per årsarbetskraft (kg)
1.1a Flygresor under 50 mil	54 055	232,996
1.1b Bilresor	5 903	25,444
1.1c Tågresor	2	0,009
1.1d Bussresor	42	0,181
1.1e Maskiner och övriga fordon	25 880	111,552
1.3 Flygresor över 50 mil	19 363	83,461
1.2 Sammanlagda utsläpp av koldioxid 1.1a-e (exklusive flygresor över 50 mil)	85 882	370,181

Summering av utsläpp från tjänsteresor (1.1a-d och 1.3)

Mängd CO ₂ (kg)	Mängd CO ₂ per årsarbetskraft (kg)
79 365	342,091

Beskrivning av insamlat resultat

1.4 a) Beskriv vad som påverkat resultatet i positiv riktning

-

1.4 a) Beskriv vad som påverkat resultatet i negativ riktning

Övrigt (beskriv i kommentarsfältet)

Alla reseslag har minskat utom båtresor som har ökat. Resandet med båt påverkas av hur många evenemang som myndigheten arrangerar samt att under 2025 myndighetens båda kontor (i Stockholm och i Visby) byggts om och då har återbruk skett genom att möbler och annan kontorsutrustning har flyttats mellan kontoren.

1.4 b) Beskriv eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa:

Riksantikvarieämbetets tjänsteresor med båt redovisas under övriga fordon.

1.5 Hur är uppgifterna framtagna?

Leverantörsuppgifter

1.6 Uppföljningsmått i svaren på frågorna är baserade på:

Schablon som Naturvårdsverket tillhandahåller

Energianvändning

2.1 a) Verksamhetsel - årlig energianvändning i kilowattimmar (kWh) totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter (m²)

	kWh	kWh/å.a.	kWh/m ²
Verksamhetsel	1 438 845	6 201,918	44,971

2.1 b) Övrig energianvändning - årlig energianvändning i kilowattimmar (kWh) totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter (m²)

	kWh	kWh/å.a.	kWh/m ²
Fastighetsel	129 790	559,44	4,057
Värme	743 879	3 206,375	23,25
Kyla	114 409	493,142	3,576

Summering av energianvändning (2.1a-b)

Mängd kWh (kWh)	Mängd kWh per årsarbetskraft (kWh/å.a.)	Mängd kWh per kvadratmeter (kWh/m ²)
2 426 923	10 460,875	75,853

Energianvändning utanför lokaler

Energianvändning utanför lokaler, kWh:

0 kWh

Beskriv vilken typ av energianvändning utanför lokaler som avses:

Riksantikvarieämbetet har ingen energianvändning utanför lokalerna

Normalårskorrigerig

2.2 Är värmeförbrukningen normalårskorrigerad?

Delvis

Andel förnybar energi

2.3 Sammanlagd andel förnybar energi av den totala energianvändningen (anges i procent).

93 %

Verksamhetsel (%)	Fastighetsel (%)	Värme (%)	Kyla (%)	Eventuell energianvändning utanför lokaler (%)
100	100	79	82	0

2.4 Har krav ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens gällande avtal?

Ja

2.5 Har energianvändningen minskat som ett resultat av samverkan med myndighetens fastighetsägare?

Ja (beskriv åtgärder i kommentarsfältet)

Riksantikvarieämbetet arbetar kontinuerligt med energibesparingsåtgärder tillsammans med hyresvärdarna. Arbetet genomförs systematiskt med återkommande möten med varje hyresvärd och fastighetsförvaltare.

Beskrivning av insamlat resultat

2.6 a) Beskriv vad som påverkat resultatet i positiv riktning

-

2.6 a) Beskriv vad som påverkat resultatet i negativ riktning

Övrigt (beskriv i kommentarsfältet)

Energiförbrukning påverkas av att Svensk Museitjänst uthyrning av lokaler till andra museer och deras önskemål om antal kvadratmeter, temperatur och ventilation.

2.6 b) Beskriv eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa:

Alla hyresvärdar kan inte redovisa alla delar för sig. Riksantikvarieämbetet arbetar systematiskt med frågan genom återkommande möten med varje hyresvärd och fastighetsförvaltare.

2.7 Hur är uppgifterna framtagna?

Leverantörsuppgifter

Miljökrav i upphandlingar

3.1 Andel upphandlingar och avrop där miljökrav ställts av det totala antalet upphandlingar och avrop

Totalt antal (st)	Antal med miljökrav (st)	Andel med miljökrav (%)
23	13	57

3.2 Antal upphandlingar över tröskelvärde där energikrav enligt förordningen (2014:480) om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, byggnader och tjänster har ställts**Antal upphandlingar över tröskelvärde**

0 st

Kommentar till redovisningen av antal upphandlingar över tröskelvärde:

Riksantikvarieämbetet har inte genomfört några upphandlingar med energikrav enligt förordningen (2014:480) över tröskelvärde under 2025.

Om krav enligt förordningen om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, byggnader och tjänster inte har ställts vid upphandlingar över tröskelvärde, ange skälen för det.

- * Kostnadseffektivitet
- * Tillräcklig konkurrens

3.3 Har myndigheten ställt energikrav vid nytecknande av hyresavtal eller inköp av byggnader?

Har myndigheten ställt energikrav vid nytecknande eller inköp?

Nej

Om nej, ange skälen för det:

Har inte tecknat hyresavtal eller köpt byggnader sedan förordning 2014:480 infördes

3.4 Ekonomiskt värde av registrerade upphandlingar och avrop med miljökrav av det totala värdet av registrerade upphandlingar och avrop per år

Totala värdet (kr)	Värdet med miljökrav (kr)	Andel med miljökrav (%)
61 377 000	25 312 000	41

Beskrivning av insamlat resultat

3.5 a) Beskriv vad som har påverkat resultatet i positiv riktning.

Övrigt (beskriv i kommentarsfältet)

Att Upphandlingsmyndigheten tagit fram lämpliga miljökrav och att miljökrav ingår i Statens inköpscentralers ramavtal.

3.5 a) Beskriv vad som har påverkat resultatet i negativ riktning.

Övrigt (beskriv i kommentarsfältet)

Beställarna har inte tillräcklig kompetens för att ställa relevanta miljökrav då central specialistfunktion saknas som kan ge stöd.

3.5 b) Beskriv eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa:

-

3.6 Hur är uppgifterna framtagna?

- * Eget uppföljningssystem
- * Leverantörsuppgifter
- * Uppskattning (förklara på vilket sätt i kommentarsfältet)

Rapport från systemstödet Merzell TendSign där upphandlingar genomförs och där ramavtal och kontrakt förvaras.

Frivilliga frågor

Frågor om antal resfria möten

	Antal (st)	Antal/å.a. (st)
Antal resfria/digitala möten totalt		0

och per årsarbetskraft		0
------------------------	--	---

Förklaring till resultatet - antal digitala möten

Hur är uppgifterna framtagna?

-

Beskrivning av insamlat resultat

-

Beskriv eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

-

Frågor om energi

Har myndigheten en strategi för sitt energieffektiviseringsarbete, innefattande nulägesanalys, mål samt handlingsplan med åtgärder, som utgör grunden för energieffektiviseringsarbete?

-

Producerar myndigheten egen förnybar energi?

-

Om ja, hur mycket?

-

Specificera typ av energi

-

Frågor om avrop

Har myndigheten vid avrop mot statliga ramavtal ställt egna miljökrav utöver ramavtalets krav, där så har varit möjligt?

Nej

Om ja, ange vilka ramavtal det gäller, omfattning i kronor och antal, samt vilka miljökrav som ställts

-